

# LETNI NAČRT NAKUPA KNJIŽNIČNEGA GRADIVA za 2014

## UVOD

Svet Knjižnice dr. Toneta Pretnarja je po sprejetju Standardov za splošne knjižnice (2005), v decembru 2006 sprejel poseben dokument *Projekcija razvoja knjižnice in knjižnične dejavnosti v Trziču 2005 – 2015*. Projekcija zajema kratek pregled zgodovine knjižnične dejavnosti v Trziču, pravne podlage, po katerih se izvaja knjižnična dejavnost in analizo stanja knjižnične dejavnosti na podlagi podatkov iz leta 2005. Ob upoštevanju demografskih podatkov in ob upoštevanju Standardov je bila izdelana projekcija razvoja knjižnične dejavnosti, ki poleg prostorskih, tehničnih in kadrovskih ciljev zajema tudi področje oblikovanja knjižnične zbirke, njeno dostopnost in članstvo.

Knjižnica dr. Toneta Pretnarja se navkljub prostorski in kadrovske podhranjenosti v kar največji možni meri in ob razpoložljivih sredstvih skuša čim bolj približati zastavljenim ciljem iz *Projekcije razvoja knjižnice in knjižnične dejavnosti v Trziču 2005 – 2015*. Obdobno preverja doseženo stanje in se večkrat delno prilagaja aktualnim spremembam (zlasti finančnim), kljub vsemu pa stremi k zastavljeni nalogi – do leta 2015 doseči standarde. Vse napisano velja tudi za izgradnjo kvalitetne knjižnične zbirke, posledično za letni nakup in odpis gradiva kot tudi za njegovo dostopnost.

## VSEBINSKA PREDSTAVITEV NAČRTA

### Vsebinski kriteriji, po katerih knjižnica oblikuje letni nakup gradiva

Knjižnica v letnem načrtu nakupa upošteva splošne in vsebinske kriterije, ki jih narekuje *tip knjižnice in okolje*, ki ga s svojo dejavnostjo pokriva – območje občine Trzič. V okviru teh dveh entitet pri nakupu upošteva strokovne kriterije, ki jih narekujejo Zakon o knjižničarstvu, Pravilnik o pogojih za izvajanje knjižnične dejavnosti kot javne službe, Standardi za splošne knjižnice, navodila Ministrstva za kulturo in nova strategija Slovenske splošne knjižnice za prihodnost: strategija razvoja slovenskih splošnih knjižnic 2013-2020 ter seveda potrebe lokalnega okolja. Ob naštetih splošnih kriterijih pa je posebna pozornost namenjena vsebinam načrtovanega nakupa, ki naj bi uporabnikom omogočil dostop do:

- čim večjega obsega slovenske in tudi tuje knjižnične produkcije za mlade in odrasle bralce (ponudba Bologna po Bologni, Frankfurt po Frankfurtu, MK Oxford Center)
- povečanega izbora izvirnega slovenskega leposlovja (subvencionirana, nagrajena in aktualna dela, posledično bolj motivirani uporabniki, tudi z nadaljevanjem projekta bralne značke za odrasle »Knjiga pojdi med Trzičane«, uvedenega v 2012 z izredno pozitivnim odzivom.

- kvalitetne prevodne leposlovne in strokovne literature (subvencionirana, nagrajena in aktualna dela)
- strokovne in poljudne literature z vseh področij človekovega znanja
- domoznanske produkcije (zbiramo, obdelujemo, hranimo ter nudimo svojim uporabnikom na voljo lokalna gradiva, tudi digitalizirane Tržiški vestnik, Cerkvni glasnik in Tržičan. V pripravi so še vedno Čevljar, Tekstilec in Tržiški razgledi. Našim uporabnikom je na voljo domoznanski kotiček na spletni strani domače knjižnice, kjer tekoče objavljamo domoznanske članke.
- uradnih dokumentov lokalne in širše skupnosti (s prenovo domače strani naše knjižnice je omogočen dostop tudi do domače strani Občine Tržič, s tem pa tudi do njihovih uradnih dokumentov)
- zadostnega števila naslovov periodičnih publikacij
- povečanega izbora neknjižnega gradiva s poudarkom na sodobnih nosilcih, (CD, CD-rom, DVD in BD). **V letu 2013 je knjižnica kot testna pristopila k projektu Študentske založbe za nakup E-knjig in bralnikov, ki so na voljo našim uporabnikom (509 naslovov E-knjig in 5 bralnikov).** Poudarek bo ostal še vedno na kvalitetni in umetniški vrednosti vsebin na teh medijih.
- povečanega izbora on-line zbirk, dostopnih tako iz računalnikov v knjižnici, kot tudi z oddaljenim dostopom. Naši uporabniki lahko prosto dostopajo do arhiva 29 elektronskih publikacij, 8 podatkovnih zbirk, ki jim je omogočen oddaljen dostop s številko članske izkaznice in geslom, do 3 podatkovnih zbirk dostopnih le z geslom, do 14 naslov elektronskih publikacij dostopnih z geslom, do 3 baz podatkov z geslom in do 6 baz podatkov brez gesla.

**Cilji, ki jih želi knjižnica z načrtovanim nakupom uresničiti, še zlasti cilje za uveljavljanje enake dostopnosti knjižničnega gradiva za vse prebivalce na območju knjižnice**

- zadovoljni uporabniki, člani in potencialni novi obiskovalci knjižnice, (ob posebnih dnevih podarimo brezplačno enoletno članarino novo vpisanim članom - Teden vseživljenjskega izobraževanja in Ta veseli dan kulture, računalniški tečaj ...) Knjižnica že nekaj let nudi tudi možnost nakupa darilnega bona – Podarimo letno članarino)
- obogatitev knjižnične zbirke potujoče knjižnice (raznvrstno kvalitetno gradivo)
- dvig kakovosti življenja v lokalni skupnosti (organizacija tematskih predavanj in sodelovanje z različnimi društvi, zavodi v občini in posamezniki, kot so Društvo Diabetikov, Društvo upokojencev, Društvo slepih in slabovidnih, Center za socialno delo, Zdravstveni dom ... v namen osveščanja in preventivnega delovanja, ob že obstoječem sodelovanju s Klubom tržiških študentov, Hišo Hospic, Nogometno zvezo Tržič...
- zadovoljitev potreb tako po leposlovnem kot po strokovnem gradivu (po poti predpisanega in že utečenega ravnanja, razmerje 40: 60)
- krajše čakalne vrste na določena gradiva, kar pomeni zagotoviti ustrezno število izvodov knjižničnega gradiva glede na potrebe in pričakovanja

uporabnikov (v primerih, ko je to potrebno in strokovno utemeljeno, dokup dodatnih izvodov)

- dvig kakovosti knjižnične zbirke (sledenje že znanemu; subvencionirano, nagrajeno, kvalitetno in aktualno gradivo)
- povečanje obsega neknjižnega gradiva na novih medijih (nakup aktualnih serijskih publikacij in priročnikov, če so na voljo na elektronskih medijih, sicer v klasični obliki)
- povečanje obsega gradiv (strokovnih in poljudnih) za potrebe vseživljenjskega učenja, bralne značke za odrasle in bralnih krožkov v občini.
- povečanje obsega priročne zbirke, zlasti dopolnitve na področjih primanjkljaja pri posameznih strokah.
- dostopnost elektronskih gradiv na daljavo (vsakoletne novosti, glej baze)
- motiviranje otrok za večjo uporabo knjižničnih storitev (vrtec na obisku, razred na obisku, ura pravljic, knjižnica s pravljico na obisku, sodelovanje pri predšolski bralni znački)
- pridobivanje novih uporabnikov v letošnjem letu z aktivnejšo politiko pridobivanja prvošolcev in njihovih staršev, ter predšolskih otrok (udeležba na roditeljskih sestankih v osnovnih šolah in vrtcih)
- usposabljanje članov knjižnice za uporabo novih medijev s pomočjo aktualnega gradiva in informacijske tehnologije (računalniško opismenjevanje za generacije 50+, 60+, individualna pomoč uporabnikom)

Končen obseg knjižnične zbirke po *Projekciji razvoja knjižnice in knjižnične dejavnosti v Trzinu 2005 – 2015* za **bibliobus** naj bi bil v letu 2015 10.000 enot gradiva, saj je bibliobus med najmanjšimi v Sloveniji in na pot lahko odpelje največ 1800 – 2000 enot gradiva, pokriva pa samo območje občine Trzin (njegova skupna zaloga bo torej ravno tako 5 – kratnik gradiva na 1 vožnji), obseg knjižnične zbirke v osrednji knjižnici pa naj bi bil leta 2015 **68.200 enot**. **V splošni knjižnici je načrtovani obseg že presežen, na potujoči pa kot kaže ne bo dosežen, vendar se za potrebe potujoče knjižnice redno uporablja med oddelčna izposoja gradiva – tako da so tudi uporabniki na terenu enako dobro oskrbovani kot v osrednji knjižnici.**

Z nakupom gradiva v letu 2014 želi Knjižnica dr. Toneta Pretnarja doseči optimalno ponudbo knjižničnega gradiva, informacij in storitev in z njimi uresničevati kulturne, informacijske, raziskovalne in socialne potrebe okolja, spodbujati informacijsko opismenjevanje, podpirati vseživljenjsko učenje in smotrno izrabo prostega časa. (Z)graditi hoče urejeno zbirko domoznanskega gradiva za lokalne študije, od leta 2011 je na voljo v digitalizirani obliki Trziški vestnik, Cerkvni glasnik in Trzinčan, v pripravi še vedno Čevljar, Tekstilec in Trziški razgledi. Z vsemi temi in drugimi dejavnostmi bo prispevala k razvoju pismenosti in bralne kulture, neformalnega in formalnega izobraževanja, informiranosti, osebne in osebnotne rasti uporabnikov.

Posodabljala bo knjižnično zbirko na vseh medijih, približevala se bo strokovnim priporočilom o sestavi knjižničnih zbirk, strokovnim priporočilom o obsegu knjižničnih

zbirk, zahtevi po ustrezni kakovosti knjižničnega gradiva, s poudarkom na njegovi aktualnosti, prilagojenosti potrebam uporabnikov in ciljem kulturne politike

## LETNI NAČRT NAKUPA KNJIŽNIČNEGA GRADIVA V LETU 2014

### 1 Kakovost in dostopnost načrtovanega nakupa knjižničnega gradiva v letu 2014

#### 1.1 Informacijske, izobraževalne, raziskovalne in kulturne potrebe okolja

**Informacijske potrebe okolja** upošteva Knjižnica dr. Toneta Pretnarja z zbiranjem, nakupom in dajanjem v uporabo različnih baz podatkov davčnega, finančnega, pravnega, upravnega področja ... Tako kot so Tax-fin-lex, Bonitete, Uradni list ... Preko domače strani Knjižnice dr. Toneta Pretnarja je omogočen dostop na daljavo do mnogih baz podatkov!

**Izobraževalne in raziskovalne potrebe** svojega okolja bo knjižnica pokrivala z nakupom strokovne literature tako s področja humanistike kot s področja naravoslovja. Fond bo dopolnjevala s temeljnimi in dopolnilnimi srednješolskimi in visokoškolskimi učbeniki za različne stopnje in programe, izločala bo zastarelo strokovno gradivo in ga nadomeščala z novim. Zadnji dve leti je knjižnica dokupila precejšnje število osnovnošolskih, srednješolskih priročnikov / učbenikov in strokovne literature za razne študijske programe slovanskih fakultet. Raziskovalnim namenom bo zadostil pridobljeni in obdelani fond posebne zbirke Pretnarjeve zapuščine, v glavnini polonistike...

Načrtovani nakup v letu 2014 bo pokrival vsa področja UDK s poljudnoznanstveno literaturo in z zahtevno strokovno in tako zadostil potrebam po učnem in po raziskovalnem gradivu, manj in bolj zahtevnemu uporabniku.

V letu 2014 načrtujemo nakup po posameznih strokovnih področjih z ozirom na knjižno produkcijo in odobrena finančna sredstva **po naslovih** takole:

- splošno - 15
- računalništvo - 10
- bibliotekarstvo - 5
- stripi - 15
- filozofija - 21
- okultizem, mejne znanosti - 9
- psihologija - 30
- etika - 12
- verstva - 15
- sociografija, statistika, sociologija - 15
- politika - 12
- ekonomija - 20
- pravo - 14
- javna uprava, vlada - 7
- sociala - 2

- vzgoja - 21
- etnologija... - 17
- matematika in naravoslovne vede - 31
- medicina - 36
- inženirstvo, tehnologija - 16
- kmetijstvo... - 27
- gospodinjstvo, priprava živil - 17
- transport - 10
- računovodstvo - 4
- management, organizacija - 7
- kemijska tehnologija - 1
- domoznanstvo - 11
- umetnost - 52
- šport, alpinizem - 21
- jezikoslovje - 40
- ljudsko slovstvo - 5
- biografije - 26
- geografija - 33
- zgodovina - 45

**Kulturne potrebe okolja** upošteva KdrTP pri nakupu kvalitetnih leposlovnih del, proze in poezije, ki dvigajo, napolnjujejo, osrečujejo duha. Osnovni kriterij Knjižnice dr. Toneta Pretnarja pri nakupu literature je **kvaliteta** domačih in tujih del, **nagrade, nominacije** za različne nagrade (Kresnik, Desetnica, Večernica, Pretnarjeva nagrada, Izvirna slovenska slikanica, Zlata hruška, Grumova, Jenkova, Levstikova nagrada Rožančeva, Izvirni slovenski ilustrator ...), **dobre recenzije in kritike** v strokovnih revijah, časnikih, časopisih, drugih medijih.

Nakup **izvirne slovenske ustvarjalnosti** in zahtevnejših vsebin bo vedno prednosten.

Tudi pri gradnji knjižnične zbirke za leto 2014 ne bo prostora za kič, slabe prevode, slabe vsebine in tehnično slabe izdelke (slaba vezava...).

V letu 2013 je knjižnica kupila več kot 335 enot subvencioniranega gradiva, po naslovih je to število nekoliko nižje, ker je bilo nekaj nakupa tudi za potujočo knjižnico in so se naslovi podvajali. Vsekakor bo tudi v letu 2014 nakup publikacij v javnem interesu veliko nad priporočenimi 15 odstotki nakupa.

Zadnja leta knjižnica načrtno in v večjem obsegu gradi **zbirko filmov** in v nekoliko manjšem obsegu glasbe, saj si jo uporabniki tudi manj izposojajo (dostopajo do nje preko interneta). Pri nakupu filmov na DVD-jih in BD-jih daje močan poudarek različnim žanrom, kvalitetni produkciji, zlasti evropski ... Pri vseh, zlasti pa pri nakupu tujih filmov, je bistven pogoj za nabavo kvaliteta, to se pravi nominirani, nagrajeni filmi. V

zbirko bo vključevala filmsko klasiko, skrbela za žanrsko pestrost in tako najširše zadovoljevala zelo različne uporabnike. Z dokumentarnimi in poučnimi oz. izobraževalnimi filmi bo dopolnjevala informacije, ki jih lahko dobijo v knjižni obliki. Tudi pri nakupu za otroke bo zajemala domačo filmsko in lutkovno produkcijo, pri tuji pa (i)zbirala kvalitetne risanke in mladinske filme.

Knjižnica bo kupovala glasbene CD-je po kriteriju enakomerne zastopanosti klasične, zborovske, moderne glasbe v različnih zvrsteh, tako domačih kot tujih izvajalcev. V zadnjih letih je zaradi manjšega povpraševanja in izposoje tudi manj nakupa.

**Z letošnjim letom je uporabnikom na voljo tudi 5 bralnikov s 509-imi naslovi E-knjig. Knjižnica dr. Toneta Pretnarja je bila tudi testna knjižnica sistema Biblos.**

## **1.2 Razvijanja branja, bralne kulture in informacijske pismenosti**

### **Razvijanje branja in bralne kulture**

Z načrtovanim nakupom bo Knjižnica dr. Toneta Pretnarja razvijala branje, bralno kulturo in informacijsko pismenost na območju občine Tržič. Z ustreznim svetovanjem v izposoji in z različnimi oblikami dejavnosti bo individualno in v skupinah popularizirala novo nabavljeno gradivo:

- Na mesečnih *torkovih večerih* **Dobimo se v Knjižnici dr. Toneta Pretnarja**, kot se imenujejo predstavitve knjig in avtorjev, bo knjižnica seznanjala Tržičane z novimi stvaritvami slovenskih avtorjev, slovenskih prevajalcev, z literarnimi, pa tudi poljudno-znanstvenimi deli. Predstavitve so bile doslej dobro sprejete in obiskane, uporabnike oz. obiskovalce spodbudijo še k branju predstavljenih del, kot tudi drugih del predstavljenih avtorjev.
- Knjižnica v okviru **Petkovih predavanj** pripravlja raznovrstna predavanja s področja medicine, psihologije, alternativnih področij, predvsem z vidika preventive.
- **Sredina potopisna predavanja** pripravlja knjižnica enkrat mesečno. občasno tudi v sodelovanju s Tržiškim klubom študentov. Med predavatelji so **največkrat domačini (sodelovanje z lokalnim okoljem)**. Ta oblika dejavnosti popularizira branje potopisnih, planinskih športnih in drugih poljudnih del, kot tudi turističnih vodnikov.
- *Lokalni časopis Tržičan* objavlja poslane prispevke za rubriko *Iz Knjižnice dr. Toneta Pretnarja priporočamo v branje*. Predstavljajo raznovrstno branje, za odrasle in otroke, prednostno kakovostna oziroma subvencionirana dela ali družbeno angažirana in aktualna dela.
- Tedensko na lokalnem radiu *Radiu Gorenc* predstavimo novejša leposlovna dela, pogosto eno izmed subvencioniranih, tedensko za soboto in nedeljo prebiramo domače in tuje pravljice za otroke. Prednost in večjo sporočilnost imajo ljudske in

- narodne pravljice. Dnevno beremo poezijo in po potrebi recenzije strokovnih knjig.
- Knjižnica za najmlajše vsak četrtek pripravlja uro pravljic, kjer jih začara v svet besed, pravljic, spodbuja domišljijo in vzgaja ljubezen do knjig.
  - Knjižnica redno gosti *vtce na obisku* in jim pripravlja ure knjižne in knjižnične vzgoje.
  - Da ne prihajajo samo vrtci na obisk v knjižnico, gre tudi knjižnica s pravljico na obisk v vrtce: spomladi in jeseni po vseh vrtčevskih skupinah, vmes pa po dogovoru. Z vrtci sodelujemo tudi pri izvajanju njihovih lutkovnih in igranih del v prostorih knjižnice.
  - **V letu 2012 smo prvič izdali izvirno avtorsko slikanico domače ustvarjalke / avtorice, z njo pripravili v vseh razredih prvošolcev bibliopedagoško uro in vsakemu prvošolcu knjigo tudi podarili. S projektom nadaljujemo.**
  - V okviru projekta *Rastem s knjigo*, izvirno slovensko mladinsko leposlovno delo vsakemu sedmošolcu, pripravimo ure za sedme razrede vseh treh osnovnih šol, bibliotekar motivacijsko prebere nekaj strani iz izbranega dela, napiše seznam njihovi starosti primernih del, ki so mladostnikom lahko v pomoč pri dozorevanju in spopadanju z življenjem. Projekt zaključimo z obiskom znanega avtorja mladinskih del (Desa Muck, Adi Smolar).
  - Predstavljamo kvalitetna dela za mlade (nagrajene in nominirane knjige za Zlato hruško).
  - V okviru ur *Razred na obisku* se osnovnošolce poleg knjižne in knjižnične vzgoje seznanjamo tudi z iskanjem po katalogu Cobiss/opac in drugih bazah podatkov, dostopnih preko knjižnice.
  - Pripravljamo informacije v obliki publikacije »Da boste lažje izbrali, smo za vas prebrali«. Branje kvalitetnih leposlovnih del pa spodbujamo z že omenjeno bralno značko za odrasle »Knjiga pojdi med Tržičane«. Ta sega že v drugo leto in se je med našimi bralci dobro prijela – precejšen odziv!

### **Razvijanje informacijske pismenosti**

Potreba po *informacijski pismenosti* se je premaknila na starejšo generacijo. Mlajši v večini obvladajo računalnik in iskanje podatkov po njem. Posameznikom, ki nimajo doma računalniške opreme in se poslužujejo knjižničnih, se v knjižnici pomaga individualno. Starejša generacija, 50 oz. 60 plus, pa z velikim veseljem zasede prosta mesta, ko se zanje **štirikrat letno** izvede *ABC računalništva*, njim primerno in namenjeno informacijsko opismenjevanje: spomladi, v Tednu vseživljenjskega učenja, jeseni in ob *Dnevu splošnih knjižnic*.

### 1.3 Upoštevanje značilnih potreb okolja

Potrebe prebivalcev občine Tržič in uporabnikov Knjižnice dr. Toneta Pretnarja so zelo raznolike, kot so med seboj različni oni sami: po starosti, izobrazbi, spolu, stanu, narodnosti, verski pripadnosti. Iz založniške knjižne produkcije se bo kupovalo gradivo tako, da se bo našlo za vsakogar nekaj.

**Knjižnica je junija, pred odhodom občanov na dopuste, po vseh gospodinjstvih prvič razposlala list »Knjižnica med nami« in ljudi z njim seznanila s svojim poslanstvom, zbirko, delovanjem ... ter jih hkrati povabila k včlanitvi in uporabi knjižnice.**

Knjižnica »pokriva« 15.086 prebivalcev občine Tržič. Pri načrtovanju in izvedbi nakupa za leto 2014 upošteva značilnosti, ki vplivajo na nabavno politiko:

- občina ima 3 osnovne šole, ki imajo šolske knjižnice, splošna knjižnica pa dopolnjuje njihovo ponudbo in omogoča celodnevni obisk knjižnice,
- občina ima VVZ, v katerega je vključeno veliko število predšolskih otrok,
- občina nima redne srednje šole, ter inštitucij višje in visokošolskega izobraževanja
- v občini deluje Ljudska univerza, njeni slušatelji so pogosti uporabniki knjižničnih storitev splošne knjižnice
- občina ima Glasbeno šolo, s katero dobro sodeluje,
- ima enoto Varstveno delovnega centra za odrasle s posebnimi potrebami, (vzajemno obiskovanje)
- ima veliko število kulturnih in drugih društev s katerimi knjižnica dobro sodeluje in hkrati razvija nova sodelovanja npr: Društvom diabetikov Tržič, Društvom upokojencev Tržič in bošnjaško skupnostjo, Centrom za socialno delo, Zdravstvenim domom, Domom Petra Uzarja, Zvezo kulturnih organizacij Tržič ...
- v občini Tržič je še vedno sorazmerno velika brezposelnost in mnogi se morajo dodatno izobraževati in prekvalificirati, dokončati srednjo šolo, nadaljevati šolanje na višjem in visokošolskem nivoju. Zato je izražena precejšnja potreba po ustreznih učbenikih za različne študijske programe oz. stopnje šolanja.

Tržič ima velik delež prebivalcev iz bivše Jugoslavije (Hrvati, Srbi, Bošnjaki, Albanci), ki pa ne izkazujejo potreb po nakupu gradiva v njihovem jeziku, ne za šolanje in ne za prosti čas. Skoraj praviloma posegajo po gradivu v slovenskem jeziku. Knjižnica v januarju nadaljuje s predstavitvijo različnih etničnih skupin, njim je posvečen »Etno večer«.

Knjižnica bo kupila, obdelala in v izposojno postavila vse gradivo s področja **domoznanstva**, ki se bo vsebinsko nanašalo na njeno okolje ali kjer bodo avtorji Tržičani in sicer v večjem številu izvodov, da bodo na voljo uporabnikom za izposojno na dom, v priročni zbirki v čitalnici in za zanamce shranjeni v depoju (arhivu).

Na voljo v digitalizirani obliki je Tržiški vestnik, od letos dalje tudi Cerkvni glasnik in Tržičan, v pripravi so še Čevljar, Tekstilec in Tržiški razgledi  
Mnogo je drobne tiska, ki obvešča, vabi, predstavlja, pa se ga ne da kupiti, ga pa knjižnica permanentno in dosledno zbira, prispeva v vzajemno bazo Cobiss in shranjuje.

**V letu 2013 je knjižnica z darilno pogodbo pridobila 2.533 enot gradiva iz zapuščine dr. Toneta Pretnarja, od tega 1.600 v poljskem jeziku, ostalo v petnajstih drugih jezikih. Delamo prve zapise v vzajemno bazo Cobiss in nato gradivo inventariziramo. Konec leta 2013 bo katalogiziranih 650 – 700 enot, z obdelavo se bo nadaljevalo tudi v 2014. Obdelane knjige iz zapuščine dr. Toneta Pretnarja so kulturno bogastvo nacionalnega pomena: ponujajo možnosti nadaljnega raziskovanja.**

#### **1.4 Posebne potrebe okolja**

Posebne potrebe okolja narekujejo, da mora knjižnica zagotavljati dostop do knjižničnega gradiva za vse prebivalce na območju občine, zato z letnim nakupom gradiva vsebinsko in kvantitetno skrbi tako za osrednjo knjižnico kot tudi za organizacijsko enoto bibliobus, ki je zlasti namenjen starejši populaciji in predšolskim otrokom, ki niso mobilni.

Bibliobus mesečno obišče varovance **Varstveno delovnega centra v Tržiču**, ki si izberejo gradivo s področij, ki jih takrat zanimajo ali jim pomagajo pri njihovem ustvarjanju.

Tretja skupina prebivalcev s posebnimi potrebami pa so nemobilni starostniki v Domu Petra Uzarja v Bistrici, kjer ima knjižnica premično zbirko, ki jo menja večkrat letno. Tu je posebna pozornost namenjena izboru gradiva, velikosti tiska, gradivo se prinese tudi po osebnih željah. Izposojevališče je odprto vsak ponedeljek med 18.00 in 19.00.

Knjižnica dr. Toneta Pretnarja sodeluje s knjižnico za slepe in slabovidne pri Zvezi društev slepih in slabovidnih Slovenije in z njihovim AV gradivom (kasete in CD-ji) redno oskrbuje nekatere slabovidne uporabnike. Prebivalci s posebnimi potrebami so uporabniki, ki potrebujejo oz. izkazujejo željo po knjigah z večjim tiskom. Zlasti pri nakupu leposlovja bo knjižnica pozorna na ta parameter.

**Knjižnica dr. Toneta Pretnarja je decembra 2012 kupila bralnike E-knjig. Tako je naša knjižnica postala ena od desetih slovenskih knjižnic, katere člani so prvi imeli možnost testirati slovenski spletni servis BIBLOS za izposajo E-knjig. Na spletnem portalu BIBLOS LIB so od 10. marca do 30. junija, preko oddaljenega dostopa tudi naši uporabniki izbirali med različnimi naslovi E knjig. Prebirali so jih lahko preko naših petih bralnikov ali svojih mobilnih naprav (tablic, pametnih telefonov).**

Že utečeno je sodelovanje s Hospicem iz Radovljice. Naši mladi uporabniki so na počitniški delavnici izdelovali »srca za hišo Hospic«.

Izgradnja in redno dopolnjevanje urejene zbirke domoznanskega gradiva je zelo pomembna za lokalne študije, za ohranjanje spomina za zanamce, za jasen vpogled na delovanje domačega okolja. KdrTP to svojo nalogo za lokalno okolje jemlje s polno odgovornostjo. To se odraža tako s kontinuiranim spremljanjem lokalne produkcije kot z nakupom le te. Omembe vredno je tudi lastno publiciranje, zlasti domoznanskih člankov zaposlenih v knjižnici, ki so objavljeni na domači strani KdrTP. Prav tako ne smemo zanemariti številnih prireditev v prostorih knjižnice, ki so domoznanskega značaja.

### **1.5 Aktualnost knjižničnega gradiva**

Aktualnost knjižničnega gradiva je še kako pomemben element, da knjižnice obdržijo stalne uporabnike in pridobijo nove. V ta namen bo knjižnica še naprej redno izločala in odpisovala zastarelo, zastarano in uničeno gradivo in ga nadomeščala z novim. Pri tem bo pazila na faktor zastaravanja posamezne stroke, ki je seveda različen. Da ne gre v škodo, bo ohranjala temeljna dela s posameznega področja ne glede na letnico izida. Več bo odpisa književnih del, ker so tudi številčno močnejše zastopana in se zbirka na tem mediju gradi že dolgo. Neknjižna dela oziroma elektronske medije bo odpisovala največ zaradi uničenosti ali izteka licenc.

**Sodelovanje z založbami:** S svojo zbirko bo zagotavljala splošno dostopnost raznovrstne in kakovostne založniške produkcije, pri čemer je ključnega pomena širok nabor založnikov in distributerjev. V letu 2013 je kupovala gradivo pri 112-tih (knjige, neknjižno), serijske publikacije pa pri 75-tih založnikih in distributerjih, skupaj pri 187 založnikih in distributerjih.

Z **nakupom** bo knjižnica aktualna in bo ažurno pridobivala novosti. Seveda pa pri komercialnih literarnih uspešnicah ne podlega množičnemu povpraševanju, saj ve, da bodo prav kmalu obležale na policah, da so samo trenutna muha, na katero lahko uporabniki tudi malo počakajo. Zadrege večjega povpraševanja trenutno aktualnih naslovov knjižnica rešuje z instrumentom rezervacij.

Aktualno gradivo je nagrajeno ali nominirano gradivo, v veliki meri zajeto s seznamom publikacij, katerih izdajo financira Javna agencija za knjigo.

**Odpis:** Vsakih pet let (2005, 2010 in predvidoma 2015) knjižnica izvede Cobiss inventuro knjižničnega gradiva, ki jo je dolžna po predpisih in kar doprinese k urejenosti in aktualnosti zbirke.

Z odpisanim gradivom razveseli lokalno okolje v aprilu z akcijo Podarimo knjigo, ob svetovnem dnevu knjig in slovenskih dnevih knjige, ob tednu Vseživljenjskega učenja in na Ta veseli dan kulture, ko jim da na voljo med letom odpisano gradivo.

Planiran povprečni vsakoletni odpis do leta 2015 je 1.800 enot.

**Darovi** so pot, po kateri knjižnica pride do dragocenega gradiva, ki ga sama iz tega ali onega razloga nima, z njo obogati in občasno pomladi svojo zbirko, vendar to ne sodi pod nakup.

V nujnih primerih, ko knjižnica ustreznega gradiva nima sama, ponudi uporabnikom možnost **medknjižnične izposoje**.

**PODATKE V TABELAH POPRAVI!**

<b>1.6 Načrtovano število enot knjižnega gradiva na prebivalca</b> (1.375 enot)	0,09 enot / prebivalca
--	------------------------

<b>1.7 Načrtovano število tekočih naslovov informativnega periodičnega tiska (časnikov in časopisov) v osrednji knjižnici</b> (po standardu najmanj 100 naslovov)	101 naslovov
--	--------------

<b>1.8 Načrtovano povprečno število tekočih naslovov periodičnega tiska (časnikov in časopisov) na organizacijsko enoto</b> (po standardu najmanj 15)	15 naslovov
--	-------------

**2 Zastopanost knjižničnega gradiva na različnih medijih**

Načrtovano razmerje zastopanosti knjižničnega gradiva na različnih medijih

Knjižno	Neknjižno	Skupaj
1.491	905	2396
62,00 %	38 %	100,00 %

<b>Načrtovano število enot neknjižnega gradiva na prebivalca (905)</b> (po standardu 0,04)	<b>0,06 enot</b>
---	------------------

**3 Upoštevanje zastopanosti različnih tematskih oz. predmetnih področij**

**3.1 Načrtovano razmerje naslovov in izvodov med strokovnim in leposlovnim gradivom**

ZA PLAN 2014	NASLOVI	IZVODI	PLANIRANO RAZMERJE
STROKA	1.222	1.438	60,00
LEPOSLOVJE	815	958	40,00
(standard 60 : 40)	2.037	2.396	

### 3.2 Načrtovani delež naslovov in izvodov gradiva za otroke in mladino

ZA PLAN 2014	NASLOVI	IZVODI	PLANIRANO RAZMERJE
ODRASLI	1.426	1677	70,00
MLADINA	611	719	30,00
(standard 70 : 30)	2.037	2.396	

### 4 Upoštevanje enake dostopnosti knjižničnega gradiva za vse prebivalce na območju knjižnice

4.1 Načrtovano tedensko število ur odprtosti osrednje Knjižnice	50 ur
4.2 Načrtovani delež odprtosti organizacijskih enot v skladu z določbami Uredbe (bibliobus: 1 obisk strnjjenih naselij dvakrat mesečno)	100 %
4.3 Načrtovani delež organizacijskih enot z dostopom do vzajemnega kataloga	100 %
4.5 Načrtovani odstotek včlanjenih prebivalcev	17,6 %

Prebivalce oddaljenih delov občine obiskuje **bibliobus**, ki ima 24 postajališč v 18 naseljih. Gradivo, namenjeno potujoči knjižnici, bo locirano v bibliobusu. Zbirka neknjižnega gradiva za potrebe bibliobusa se bo formirala z medoddelčno izposajo iz osrednje knjižnice (na vsaki vožnji najmanj 200 enot neknjižnega gradiva), zato bo v osrednji knjižnici povečan nakup neknjižnega gradiva. Poleg namenskega nakupa strokovnega in poljudnega gradiva se bo del strokovne zbirke za potrebe potujoče knjižnice oblikoval z medoddelčno izposajo, prav tako lahko po istem principu uporabnik na potujoči knjižnici dobi vsako naročeno gradivo iz fonda osrednje knjižnice.

Kolekcije za **premično zbirko v domu starostnikov** (Dom Petra Uzarja) se bodo kot doslej formirale z medoddelčno izposajo iz osrednje knjižnice v premično zbirko, glede na potrebe starostnikov in njihovih želja.

Storitev **Halo, knjiga oz. Knjiga na dom** omogoči zlasti starejši populaciji, ki je oddaljena tudi od izposojevališč bibliobusa ali nemobilna in invalidom, da pridejo do potrebnega oz. zelenega gradiva, hkrati pa omili težave zaradi nedostopnosti knjižnice in bibliobusa invalidom in drugim gibalno oviranim osebam.

S fleksibilnostjo in pogosto menjavo kolekcij (zbirk) neknjižnega in drugega gradiva po principu medoddelčne izposoje knjižnica skrbi za uveljavljanje enake dostopnosti do knjižničnega gradiva tako uporabnikom osrednje knjižnice kot tistim, ki obiskujejo bibliobus in tako vsaj malo omili premajhno število posameznega naslova in zmanjšuje morebitne razlike med uporabniki.

Marinka Kenk-Tomazin  
direktorica

Tržič, 12. 12. 2013